

РЕШЕНИЕ

КАРАР

19 февраль 2026 ел

Буа шөһәре

№ 6-7

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Буа муниципаль Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турында нигезләмәне яңа редакциядә (алга таба – Нигезләмә) (кушымта) расларга.
2. ТР Буа муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турында нигезләмәне раслау хакында» 2020 елның 01 декабрендәге 1-4 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карар Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында басылып чыккан вакыттан законлы көченә керә (<http://pravo.tatarstan.ru>), шулай ук Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталында урнаштырыла (<http://buinsk.tatarstan.ru>).
4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны бюджет-финанс мәсьәләләре, җирле салымнар һәм җыямнар буенча даими комиссиягә йөкләргә (рәисе А.Ф. Әхмәтҗанов).

Буа муниципаль районы башлыгы,
Совет рәисе

Р.Р. Камартдинов

Татарстан Республикасы Буа муниципаль районында бюджет процессы турында
нигезләмә

I бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Бюджет процессының хокукый нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясенәң бюджет законнары, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль законы, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы (ред. 25.06.2025), Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Уставы, шулай ук Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының башка муниципаль хокукый актлары белән, бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында аның үтәлешен төзү, карау, раслау, гамәлгә ашыру һәм тикшереп тору барышында, шулай ук муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру һәм Татарстан Республикасы Буа муниципаль районының (алга таба – Район) муниципаль бурычы белән идарә итү барышында барлыкка килә торган бюджет хокукый мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар алар Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән мәгънәләрдә кулланыла.

2 статья. Муниципаль берәмлек бюджетының хокукый рәвеше

1. Муниципаль берәмлек бюджеты (алга таба - бюджет) һәм аның үтәлеше турындагы хисап Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Советы (алга таба - Совет) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Бюджет турындагы карар аңа имза салынганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга тиеш.

3 статья. Россия Федерациясенәң бюджет классификациясен куллану

1. Бюджет вәкаләтләренә Россия Федерациясе бюджет классификациясен бюджетка караган өлештә куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү керә.

2. «Буа муниципаль районының Финанс-бюджет палатасы» МКУ (алга таба - районның финанс-бюджет палатасы) төп администраторлары җирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча ярдәмче төрләр кодлары исемлеген раслый.

3. Районның финанс-бюджет палатасы бюджетның максатчан маддәләре исемлеген һәм кодларын билгели. Бюджет чыгымнарының бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс белән тәэмин ителә торган максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын

билгеләү тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4 статья . Бюджет процессы принциплары һәм этаплары

1. Муниципаль берәмлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә.

2. Бюджет процессының төп этаплары булып:

- бюджет проектын төзү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- бюджет үтәләше;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

5 статья Бюджет процессында катнашучылар һәм аларның бюджет вәкаләтләре

1. Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

- 1) Буа муниципаль районы башлыгы (алга таба-Башлык);
- 2) Буа муниципаль районы Советы (алга таба-Совет);
- 3) ТР Буа муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба-Башкарма комитет);
- 4) районның финанс-бюджет палатасы;
- 5) «Буа муниципаль районының Контроль-хисап палатасы» МКУ (алга таба-районның Контроль-хисап палатасы);
- 6) бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр) ;
- 7) бюджет керемнәренә Баш администраторлары (администраторлары) ;
- 8) бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары (администраторлары) ;
- 9) бюджет акчаларын алучылар.

2. Совет бюджетны һәм аның үтәләше турындагы хисапны карый һәм раслый, үз утырышларында, комиссияләр, Советның эш төркемнәре утырышларында, Совет үткәрә торган тыңлаулар барышында һәм депутат гарызнамәләренә бәйлә рәвештә бюджет үтәләшенә аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольне гамәлгә ашыра, тышкы муниципаль финанс контроле органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба – Устав), Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актлары нигезендә өлеге нигезләмә белән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Советка Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча үз компетенциясе чикләрендә аның вәкаләтләрен тәмин итү өчен барлык кирәкле мәгълүмат Башкарма комитет тарафыннан тапшырылырга тиеш.

3. Башкарма комитет бюджет проектын төзүне тәмин итә, аны Совет раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән бергә кертә, бюджетара трансфертларны бүлү методикаларын һәм (яисә) бирү тәртипләрен эшли һәм раслый, бюджет үтәләшен

һәм бюджет хисабын төзүне тәэмин итә, Совет раславына бюджет үтөлеше турында хисап бирә, Муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра федерацияләр, әлеге Нигезләмә һәм (яисә) бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган алар нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар белән.

4. Районның финанс-бюджет палатасы бюджет проектын төзи, аны советка кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра, бюджет үтөлешен оештыра, бюджет хисабын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Районның контроль-хисап палатасы түбәндәге бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра:

жирле бюджет үтөлешен тикшереп тору;

жирле бюджет проектларына экспертиза;

жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

жирле бюджет акчаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганақлардан жирле бюджет тарафыннан алына торган акчаларны куллануның законлылығын, нәтижәлеләген (нәтижәлеләген һәм экономиялеләген) тикшереп торуны оештыру һәм гамәлгә ашыру;

муниципаль милектәге мөлкәт, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлекнең сакланыла торган нәтижәләре һәм муниципаль берәмлеккеке булган индивидуальләштерү чаралары белән идарә итүнең һәм алар белән эш итүнең билгеләнгән тәртибе үтөлешен тикшереп торуга;

жирле бюджет акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар һәм өстенлекләр, бюджет кредитлары бирүнең нәтижәлеләген бәяләүгә, шулай ук жирле бюджет һәм муниципаль милектәге мөлкәт акчалары исәбеннән юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар тарафыннан башкарыла торган алыш-бирешләр буенча муниципаль гарантияләр һәм поручительлекләр бирүнең яисә йөкләмәләренең башка ысуллар белән үтөлешен тәэмин итүнең законлылығын бәяләүгә;

муниципаль хокукый актлар проектларына (финанс-икътисады нигезләмәләренең нигезлеләген дә кертеп) муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләренә кагылышлы өлешендә, шулай ук муниципаль программаларга финанс-икътисады экспертиза ясау;

муниципаль берәмлектә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлдерелгән тәкъдимнәр әзерләү;

жирле бюджет үтөлеше барышы турында, үткәреелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларның нәтижәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый мәгълүматны муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органына һәм муниципаль берәмлек башлығына тапшыру; коррупциягә каршы торуга юнәлдерелгән чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашу;

Буа муниципаль районы составына керүче жирлекләр бюджетларына кергән Буа муниципаль районы бюджеты акчаларыннан файдалануның законлылығын, нәтижәлеләген (нәтижәлеләген һәм экономиялеләген) тикшереп тору;

тышкы муниципаль финанс контроле өлкәсендә федераль законнарда, Россия Федерациясе субъекты законнарында, муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы уставында һәм норматив хокукый актларында билгеләнгән башка вәкаләтләр.

Район Контроль-хисап палатасының әлеге пунктта каралган бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренең контроль-хисап

органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләргә үткән килеш гамәлгә ашырыла.

6. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

аңа расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларынан файдалануның нәтижәләлеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

үзгәртү буйсынган бюджет акчаларын күрсәтүчеләрнең һәм алучыларның исемлеген төзи;

бюджет йөкләмәләренең һәм бюджет ассигнованиеләренең аңа расланган лимитлары чикләрендә үткәргә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләренең нигезләмәләрен төзи;

бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм алучылар буенча бүлгә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәр төзи һәм раслый;

алучылар тарафыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларның, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләренең, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;

муниципаль берәмлек исемнен үзгәртү буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча тиешенчә җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителгән торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

ижтимагый финанслар белән идарә итүнең дүрләт интеграцияләнгән мәгълүмат системасында «Электрон бюджет» федераль бюджет акчалары (дүрләт оборона заказына кертелгән капитал төзелеш объектларынан һәм күчмәсез мөлкәт объектларынан тыш) капитал кертемнәргә финанс белән тәмин итү (финанслашу) чыганагы булган капитал төзелеш объектлары һәм күчмәсез мөлкәт объектлары турында белешмәләр төзи.

7. Бюджет акчаларын бүлүче:

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство буйсынуындагы бюджет акчаларын күрсәтүчеләр һәм (яисә) алучылар буенча бүлгә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет акчаларын үз карамагында булган баш бүлүчегә бюджет язмасын төзү һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

алучылар тарафыннан максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрен, субвенцияләрен һәм башка бюджетара трансфертларның, шулай ук әлеге Кодекста билгеләнгән башка субсидияләрен һәм бюджет инвестицияләренең, аларны биргәндә

билгелэнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтөлешен тәэмин итә;

бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче билгеләгән очракта һәм тәртиптә үз карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүченең аерым бюджет вәкаләтләрэн гамәлгә ашыра.

8. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләрэнә ия:

әлеге Кодексның 221 статьясы нигезендә билгеләнә торган тәртиптә бюджет сметасын төзи, раслый һәм алып бара;

бюджет йөкләмәләрэнә һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрэнәң житкерелгән лимитлары чикләрэндә бюджет йөкләмәләрэн кабул итә һәм (яисә) үти;

каралган бюджет ассигнованиеләрэнәң нәтижәлелеген, максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәэмин итә);

бюджет хисабын төзи (бюджет хисабын булдыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет хисабын бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрэн жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

9. Бюджет керемнәрэнәң баш администраторы:

бюджет керемнәрэнәң үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

уртача сроклы финанс планын һәм (яисә) бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләрне тапшыра;

касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр тапшыра;

бюджет керемнәрә баш администраторының бюджет хисабын төзи һәм тапшыра;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрә чыганакалары исемлеге нигезендә аңа беркетелгән керем чыганакалары буенча бюджет керемнәрә чыганакалары реестрын алып бара;

бюджетка керемнәр керүне фаразлау методикасын Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгелэнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә раслай;

әлеге Кодекста һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрэн жайга сала торган норматив хокукый актларда (муниципаль хокукый актларда) билгелэнгән башка бюджет вәкаләтләрэн гамәлгә ашыра.

10. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы:

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының үзенә буйсынган администраторлары исемлеген төзи;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне һәм түлөләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамәлгә ашыра;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларын юкка чыгару өчен аның карамагына бүлеп бирелгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

бюджет ассигнованиеләрэн бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының ведомство буйсынуындагы администраторлары буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторының бюджет хисабын төзи

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча керемнәрне фаразлау

методикасын Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага гомуми таләпләр нигезендә раслый;

бюджет ассигнованиеләренә нигезләмәсен тәшкит итә.

11. Бюджет акчаларын баш бүлүченә (бүлүченә), бюджет керемнәренә баш администраторының (администраторының), бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының эчке финанс контролен һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча баш администраторының (администраторының) бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

бстатья. Бюджет керемнәре

1. Бюджет керемнәре Россия Федерациясенә бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм салымнар һәм җыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, салымнар һәм җыемнар турында Советның норматив-хокукий актлары нигезендә формалаштырыла.

2. Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керә торган җирле салымнар турындагы карарларга, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы, җирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган Совет карарларына үзгәрешләр кертү хакында Совет карарлары чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проектын советка керткәнче 7 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

7 статья. Бюджет чыгымнары

1. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенә федераль органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чикләү белән бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла., халыкара һәм башка шартнамәләр һәм килешүләр Чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында һәм план чорында) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырылырга тиеш.

8 статья. Резерв фонд

1. Бюджетның чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

2. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының чыгым өлешендә закон чыгару (вәкиллекле) органнарының һәм закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутатларының резерв фондларын төзү тыела.

3. Башкарма комитетның резерв фонды күләме тиешле бюджетлар турындагы законнар (карарлар) белән билгеләнә һәм күрсәтелгән законнар (карарлар) белән расланган чыгымнарның гомуми күләменә 3 процентыннан артмаска тиеш.

4. Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс белән тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм

башка гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бетерүгә бәйлә башка чараларны уздыруга, шулай ук әлегә статьяның 6 пунктында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга җибәрелә.

5. Башкарма комитет резерв фондының җирле бюджет составында каралган бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитет карары буенча файдаланыла.

6. Башкарма комитетның Резерв Фондының җирле бюджет составында каралган бюджет ассигнованиеләренән файдалану тәртибе тиешенчә Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

7. Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләренән файдалану турындагы хисап тиешле бюджет үтәләше турындагы еллык хисапка кушып бирелә.

9 статья. Бюджетта каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

1. Әгәр чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләре буенча чыгым йөкләмәләрен арттыруны яисә чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кертүне күздә тоткан муниципаль хокукый акт кабул ителсә, бу акт кабул ителгәнгә кадәр бер генә гавами-хокукый берәмлек тарафыннан да үтәлмәгән, күрсәтелгән муниципаль хокукый актта чыгым йөкләмәләренең чыганаclarын һәм яңа төрләрен үтәү тәртибен билгели торган нормалар, шул исәптән кирәк булган очракта чыгым йөкләмәләренең яңа төрләренә финанс ресурсларын Россия Федерациясә бюджет системасының тиешле бюджетларына тапшыру тәртибе булырга тиеш.

2. Чыгым йөкләмәләренең яңа төрләрен кабул итүгә яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү бюджет турындагы карарга тиешле бюджет ассигнованиеләре кертелгән очракта йә агымдагы финанс елында бюджет турындагы Совет карарына тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң бюджетка өстәмә керемнәрнең тиешле чыганаclarы булганда һәм бюджет чыгымнарының аерым статьялары буенча бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда гына чираттагы финанс елы башыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

10 статья. Чыгым йөкләмәләре

1. Муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре:

җирле үзидарә органнары федераль законнар нигезендә хәл итәргә хокуклы җирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул итү, шулай ук муниципаль берәмлек (муниципаль берәмлек исемнән) тарафыннан әлегә мәсьәләләр буенча шартнамәләр (киләшүләр), шул исәптән шәһәр округы ягы булган инфраструктураны бергәләп үстерү өчен муниципальара хезмәттәшлек турында килешүләр төзү;

җирле үзидарә органнары үзләренә тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

муниципаль берәмлек исемнән муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан шартнамәләр (киләшүләр) төзү.

2. Муниципаль берәмлекнең әлегә статьяның 1 өлешендәге 1, 3 пунктларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм тиешле җирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы исәбеннән үтәлә.

3. Муниципаль берәмлекнең әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган тәртиптә жирле бюджетларга бирелә торган Россия Федерациясе субъекты бюджетыннан субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләренә исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арттырылган очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәмин итү үз керемнәре һәм жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.1. Муниципаль районнарының жирле үзидарә органнары тарафыннан муниципаль районнарының һәм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча шәһәр, авыл жирлекләре жирле үзидарә органнары вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга яисә шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле үзидарә органнары вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бәйле муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләре жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча муниципаль районнар, муниципаль районнарының һәм шәһәр, авыл жирлекләренең жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә аларга тапшырылган килешүләр, күрсәтелгән килешүләр нигезендә жирле үзидарәненә тиешле органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, әлеге Кодекстың 142_4 һәм 142_5 статьяларында каралган тәртиптә тиешле жирле бюджетлардан бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән һәм чикләрендә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансфертларны исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арттырылган очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәмин итү үз керемнәре һәм күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4. Жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатларга, жирле үзидарәненә сайланулы вазыйфаи затларына, муниципаль хезмәткәрләргә, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән таләпләренә үтәп түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгелиләр.

5. Жирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләренә хәл итүгә бәйле чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел, моңа тиешенчә федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектлары законнарында билгеләнгән очрактар керми.

Жирле үзидарә органнары үз финанс чаралары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән мәсьәләләренә хәл итүгә бәйле һәм федераль законнар һәм Россия Федерациясе субъектлары законнары белән үз компетенцияләреннән төшереп калдырылмаган чыгым йөкләмәләрен билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына бюджет кытлыгы, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәп, советның бюджет турындагы карары белән билгеләнә.

2. Бюджет кытлыгы бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменен 10 процентыннан артмаска тиеш, түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәренең һәм салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча.

Бу муниципаль районы муниципаль берәмлегенә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, бюджет кытлыгы, түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәренең һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, бюджет керемнәренең расланган гомуми еллык күләменен 5 процентыннан артмаска тиеш.

Бюджет турындагы Совет карары белән жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары составында муниципаль берәмлек милкендәге акцияләрне сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән кәргән акчалар расланган һәм (яисә) жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимегән очракта, жирле бюджет кытлыгы әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләрдән күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм калган акчалар кимү чикләрендә артып китәргә мөмкин. Жирле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында.

3. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән бюджет кытлыгы әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән чикләүгә туры килергә тиеш.

Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына кадәр бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары составында бюджет турындагы карар белән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бюджетка бирелгән алынган һәм юкка чыгарылган бюджет кредитлары арасындагы аерма расланган очракта, бюджет кытлыгы әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләрдән күрсәтелгән аерма чикләрендә артып китәргә мөмкин.

12 статья. Бюджет кредитлары

1. Бюджет исәбеннән бюджет кредитлары Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына, юридик затларга Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Совет карары белән билгеләнгән тәртиптә, шулай ук Советның бюджет турындагы карарында каралган бюджет ассигнованиеләре шартларында һәм чикләрендә бирелә.

13 статья. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар рәвешләре

Бюджеттан бюджетара трансфертлар:

жирлекнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр;

Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очрактарда шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына район бюджетыннан субвенция;

муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очрактарда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетыннан шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча тулы өлешне гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) шәһәр, авыл җирлекләре җирле үзидарә органнары катнашында шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына район бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартлар бирелә.

Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджеты исәбеннән бирелә торган шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына, шул исәптән шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган субвенцияләргә бюджетара трансфертлар (субвенцияләрдән тыш) җирле үзидарәнең тиешле органнары тарафыннан үтәлгән очракта бирелә. шәһәр, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган җирле бюджетларга Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар кергү турында Татарстан Республикасы законы.

Финанс белән тәэмин итү чыганаclarы Татарстан Республикасы бюджетыннан максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар булган җирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирүнең максатлары, тәртибе һәм шартлары район Советының Татарстан Республикасы законнары һәм (яисә) башка норматив хокукый актлары нигезендә кабул ителгән карарлары белән билгеләнә.

14 статья. Җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр бирү тәртибе

1. Җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләр район бюджетыннан район составына керүче җирлекләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарлары нигезендә бирелә.

Җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләрнең гомуми күләме ел саен чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты проектын төзегәндә район составына керүче җирлекләрнең бюджетларына бирелә торган һәм исәп-хисап тәэмин ителешен тигезләү критериена ирешү кирәклегеннән чыгып исәпләнә торган җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләрнең суммар күләме буларак билгеләнә. җирлекләрнең суммар ихтыяжларын һәм керем мөмкинлекләрен бәяләүдәге аерманы исәпкә алып, җирлекләрнең бюджет тәэмин ителеше, һәм җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләр.

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, муниципаль берәмлекләр арасында җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр бүлү Татарстан Республикасы Бюджет кодексына 12 нче кушымтада билгеләнгән тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр күләме һәм бүленеше район Советының чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты турындагы карары белән раслана.

Район бюджеты проекты Чираттагы финанс елына һәм план чорына расланган

очракта, план чорына район бюджетыннан бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә шәһәр, авыл җирлекләре арасында бүленмәгән дотацияләр күләмен раслау план чорының беренче елына расланган күрсәтелгән дотацияләрнең гомуми күләменең 20 процентыннан артмаска һәм план чорының икенче елына расланган күрсәтелгән дотацияләрнең гомуми күләменең 20 процентыннан артмаска тиеш.

3. Җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, хисаплы бюджет тәэмин ителеше районның шәһәр һәм авыл җирлекләренең хисаплы бюджет тәэмин ителешен тигезләү критерие сыйфатында билгеләнгән дәрәжәдән артмаган шәһәр һәм авыл җирлекләренә бирелә.

Җирлекләрнең хисаплы бюджет тәэмин ителеше халык структурасындагы, социаль-икътисадый, климат, географик һәм башка объектив факторлардагы һәм бер кешегә исәпләгәндә муниципаль хезмәтләр күрсәтү бәясенә йогынты ясый торган шартлардагы аермаларны исәпкә алып, шәһәр һәм авыл җирлеге бюджеты тарафыннан салым базасыннан (салым потенциалыннан) чыгып алынырга мөмкин булган бер кешегә салым керемнәренең һәм район җирлекләре буенча уртача шундый ук күрсәткечнен нисбәте белән билгеләнә.

Хисаплы бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсе шәһәр һәм авыл җирлекләре буенча шәһәр һәм авыл җирлекләренең салым керемнәре чагыштырмасын тәэмин итә торган бердәм методика, бер кешегә исәпләгәндә муниципаль хезмәтләр күрсәтү бәясенә йогынты ясый торган факторларны һәм шартларны характерлый торган бюджет хезмәтләре һәм күрсәткечләр исемлеге буенча җирлекләр буенча билгеләнә һәм шәһәр һәм авыл җирлекләре өчен аерым билгеләнергә мөмкин.

Җирлекләрнең хисаплы бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсен билгеләгәндә хисап чорындагы факттагы керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечләрен һәм (яисә) аерым җирлекләрнең фаразлана торган керемнәре һәм чыгымнары күрсәткечләрен куллану рәхсәт ителми.

4. Әлеге статьяның 3 пунктында каралган дотацияләр бирелгән очракта, районның финанс органы җирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен район бюджетыннан тигезләүгә дотацияләр алучы муниципаль берәмлекләрнең җирле администрацияләре башлыклары (башкарма-боеру органнары җитәкчеләре) белән җирлекнең муниципаль финансларын социаль-икътисадый үстерү һәм савыктыру чараларын күздә тоты торган килешүләр төзүгә хокуклы.

Килешүләр төзү тәртибе, сроклары һәм әлеге пунктта күрсәтелгән килешүләргә таләпләр Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

15 статья. Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Район бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы бюджетына Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән бюджетара субсидияләр район бюджетына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә бирелә.

16 статья. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына район бюджетыннан субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракларда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча вәкаләтләрен үтәгәндә барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслау максатларында район бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләренә бирүнең максатлары һәм шартлары жирле администрацияләр арасында район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә төзелә торган килешүләр белән билгеләнә.

17 статья. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм аларга туры килә торган Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар төзелгән килешүләр белән.

18 статья. Район алдында акчалата йөкләмәләр

1. Район алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычлы кеше билгеле бер датага район алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә түләргә тиешле акчалар суммасы бурыч булып тора.

2. Район алдында акча йөкләмәләре буенча таләпләренә районның финанс активлары формалаштыра.

3. Район алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән чыгару һәм исәпкә алуда торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очраклардан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Район алдында акча йөкләмәләрен (акча йөкләмәләре буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләренә үтәлешен тәэмин итә торган алыш-бирешләренә исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләп хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пунктында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пунктында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Шартнамәдә башкасы билгеләнмәгән очракта, район алдындагы акчалата йөкләмәләр район бюджетының бердәм санына тиешле сумманы күчәргән көннән үтәлгән дип санала.

19 статья. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

Район бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына:

номиналь бәясә Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштырудан кергән акчалар белән аларны юкка чыгаруга юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының район тарафыннан

жәлеп ителгән һәм түлөнгән кредитлары арасындагы аерма;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан район бюджетына бирелгән бюджет кредитлары Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган район арасында аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жириле бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жириле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары.

Район бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганакалары составына:

район милкендәге акцияләрен һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан кергән акчалар;

район бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрен Гарант тарафыннан үтәү принципка карата гарантиянең регресс таләбе хокукын кертүгә алып барылган йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокук гарантиясен бирүгә бәйле булган очракта, район гарантияләрен Россия Федерациясе валютасында үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар объекты тарафыннан;

районның башка дулкын йөкләмәләрен юкка чыгаруга Россия Федерациясе валютасында юнәлдерелә торган акчалар күләме;

район бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм район бюджетына юридик затларга Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына валютада бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма Россия Федерациясе;

район бюджетының бердәм счетындагы калган акчалар белән идарә итү буенча операцияләр үткәргәндә район бюджетының бердәм счетыннан күчерелгән акчалар белән район бюджетының бердәм счетына күчерелгән акчалар арасындагы аерма.

Муниципаль юл фондының хисап финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елы башына район бюджеты акчаларының калган өлешләре, агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелә, шулай ук район Советының хокукый акты белән билгеләнә торган күләмдә, агымдагы финанс елында кассадагы вакытлыча өзеклекләренә каплауга һәм район исемненән хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактлар шартлары нигезендә түләнергә тиешле, товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән муниципаль контрактларга түлөүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелә алалар.

Район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган акчалар белән идарә итү операцияләре составына гамәлгә куючысы Район булган һәм шәхси счетлары Россия Федерациясе законнары нигезендә районның финанс-бюджет палатасында ачылган оешмаларның акчаларын жәлеп итү һәм кире кайтару кертелә.

Район бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганакалары составына:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында район тарафыннан түлөнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

муниципаль гарантияләрен Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән очракта, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә бирелгән районның

муниципаль гарантияләрен чит ил валютасында үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар күләме»;

хисап финанс елында муниципаль берәмлек бюджетын үтәү барышында әлеге кодекс нигезендә бурыч тотрыклылыгының югары яисә уртача дәрәжәсе булган заемщиклар төркеменә кертелгән бюджет ассигнованиеләреннән тулысынча файдаланмауга бәйле рәвештә барлыкка килгән калдыклар һәм әлеге өлешнең икенче абзацында каралган бюджет ассигнованиеләрен арттыру суммасы арасындагы аермадан артмаган күләмдә муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукый актында билгеләнгән тәртиптә.

20 статья. Районның муниципаль бурычы структурасы

Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәге йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

- 1) районның кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 3) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 4) район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитларга;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән район гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);
- 6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексы гамәлгә кертелгәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр кертелә:

- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) район тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) муниципаль гарантияләрдән килеп чыга торган йөкләмәләр күләме;
- 5) районның түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр кертелә:

- 1) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч объекты;
- 3) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән кредит оешмаларыннан район тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч объекты;
- 4) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләрдән килеп чыга торган йөкләмәләр объекты;
- 5) районның Россия Федерациясе валютасында түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре объекты.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр кертелә:

- 1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында район тарафыннан

Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында район тарафыннан чит ил валютасында муниципаль гарантияләрдән килеп чыга торган йөкләмәләр күләме.

Районның бурыч йөкләмәләре кыска сроклы (бер елдан азрак), урта сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

21 статья. Районның Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган юкка чыгару датасыннан соң килүче датадан соң өч ел эчендә юкка чыгарылуга күрсәтелмәгән (кредитор тарафыннан гамәлдәге районның муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән йөкләмәләр башкарылмаган) очракта, күрсәтелгән йөкләмә, әгәр муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында башкасы каралмаган булса, тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан алына. район вәкилләклә органының хокукый актлары белән.

Муниципаль гарантияләр буенча районның Россия Федерациясе валютасындагы бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләрне туктатуга нигез булып торган вакыйгалар (хәлләр) башланганда тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) башлануға (һөжүм турында белешмәләр алуға) карап муниципаль бурычтан алына.

2. Жирле администрация әлеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар узгач, Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшерү Россия Федерациясе валютасында белдерелгән исәптән төшерелә торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән чыгару суммаларын чагылдырмыйча гына аларны исәптән чыгару суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдындагы муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне юкка чыгару датасы башланганчы аларны эмиссияләү шартлары нигезендә тулы күләмдә эмитацияләгән орган тарафыннан сатып алынган (алмашу яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгарылышлары күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда юкка чыгарылган дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты үзе чыгарган, сатып алынган (алмашу яисә Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча аларны юкка чыгару датасы башланганчы йөкләмәләрне үтәлгән дип танырга хокукы.

22 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Районның эчке муниципаль бурычлары дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә жирле бюджетка район исеменнән заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла, алар буенча районның заемчы буларак Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Районның тышкы муниципаль бурычлары дигәндә, Россия Федерациясенен максатчан чит ил кредитларыннан файдалануы кысаларында, районның Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган максатчан чит ил кредитларыннан район исеменнән федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла.

3. Муниципаль тышкы алынмалар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенен дәүләт Тышкы алынмалары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм район Уставы нигезендә район исеменнән муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру хокукына жирле администрация (районның башкарма-боеру органы) ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыру район тарафыннан түбәндәге шартлар үтәлгәндә гамәлгә ашырыла:

1) районның бурыч йөкләмәләре буенча срогы чыккан бурыч булмау;

2) исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә юридик заттан район тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән дәрәжәдән түбән булмаган кредит рейтингы алынды.

6. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган яклаучылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурычларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренен күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә районны бурыч тотрыклылыгы дәрәжәсе түбән булган заемщиклар төркеменә керткән мөмкинлек бирә торган дәрәжәләргә кадәр бирергә хокуклы түгел.

7. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган яклаучылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган яклаучылар төркеменә керткән очракта, муниципаль бурычларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренен

күрсәткечләрән арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган яклаучылар төркеменә керткән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пунктында каралганча, муниципаль эчке бурычларны кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм районның кыйммәтле кәгазьләрән урнаштыру юлы белән районның бурыч йөкләмәләрән рефинанслау максатларында гына, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан районның түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган яклаучылар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы бурычларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләрне чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган яклаучылар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке бурычларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе валютасында Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке бурычлар программалары, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр килештерелгән очракта гына, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында каралган районның түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча район йөкләмәләрән реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

23 статья. Район тарафыннан чит ил валютасында бурычка алуларны гамәлгә ашыру һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Район Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурычка алуны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясенә өченче затларның йөкләмәләре буенча чит ил валютасында гарантияләрне бары тик Россия Федерациясенә максатчан 1 белән жәлеп ителгән акчаларны файдалануы кысаларында гына бирергә хокуклы. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты Нигезләмәсен исәпкә алып, чит ил кредитлары бүлеп бирергә.

24 статья. Муниципаль алынмаларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль заимствованиеләрнең иң чик күләме дигәндә, тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы заимствованиеләрнең программалары буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итүнең жыйелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре Чираттагы финанс елына һәм

план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы хисаплаулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчалар жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет бюджеты кытлыгын финанслауга юнәлдерелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм районның тиешле финанс елына расланган бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәреннән артмаса тиеш Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, жирле бюджет турындагы карар белән.

3. Хисап финанс елында районның үзләштерүләренең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның һәм хисап финанс елы йомгалары буенча районның бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәренең гомуми суммасыннан артып киткән очракта, агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының күрсәтелгән артып китү суммасында калган калдыклары Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга жиһәреләргә тиеш агымдагы финанс елына бурычларның иң чик күләмен киметеп.

25 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына) муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (районда чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) югары чикләре, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чит ил валютасында (районның чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда).

3. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (районның чит ил валютасында йөкләмәләре булганда) югары чикләре әлегә статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләр үтәлгәндә билгеләнә.

4. Муниципаль бурыч күләме, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәренең һәм (яисә) салым керемнәренең керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карар белән расланган Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләменнән артмаса тиеш. Үзенә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар гамәлгә ашырыла торган район өчен бурыч күләме, өстәмә нормативлар буенча кире кайтарылмый торган салым керемнәренең һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган Жирле бюджет керемнәренең гомуми күләменең 50 процентыннан артмаса тиеш физик затлар керемнәренә салымнан күчерүләр.

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме жирле бюджет турындагы карар белән түбәндәге таләпләр үтәлгәндә раслана:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме өлеше Чираттагы финанс елына һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турында карар белән расланган тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменең 10 процентыннан артмаса тиеш, моңа Россия Федерациясе бюджет

системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр;

2) Чираттагы финанс елының 1 гыйнварына муниципаль бурычны каплау һәм хезмәт күрсәтү буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) түлөләрнең елык суммасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жириле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләренә жириле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләменә 20 процентыннан артмаска тиеш; күрсәтелгән чагыштырманы исәпләгәндә, Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан һәм план чорының һәр елыннан соң түләү сроклары белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түлүгә жиберелә торган түлөләр суммасы исәпкә алынмый.

26статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт, анда түбәндәге белешмәләр күрсәтелә:

1) гарантияләүнең һәр юнәлеше (максаты) буенча гарантияләр күләмен, категорияләрен (төркемнәрен) һәм (яисә) принципалларның исемнәрен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләрен (максатларын);

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләр валютасы;

3) гарантияләренә гомуми күләме;

4) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләр бирүнең һәм үтүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр күрсәтелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

27 статья. Муниципаль тышкы алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурычларга алулар программасы максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында федераль бюджеттан жириле бюджетка чит ил валютасында жәлеп ителә торган һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чит ил валютасында түләнә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алынмалар программасында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил валютасында жириле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган жириле бюджетка акчалар жәлеп итү күләме һәм бурыч йөкләмәләрен каплау сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында федераль бюджеттан жириле бюджетка чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) районның бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурычларга алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

28 статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) юкка чыгарыла торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алынмалар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә::

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) муниципаль эчке бурычларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм бурыч йөкләмәләренә тиешле төрләре буенча юкка чыгаруның иң чик сроклары;

2) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен юкка чыгару күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке хисаплашулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткөрү муниципаль эчке бурычлар программасында чагылыш тапмый.

29 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп, Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантияләүнең һәр юнәлеше (максаты) буенча гарантияләр күләмен, категорияләрен (төркемнәрен) һәм (яисә) принципалларның исемнәрен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләрен (максатларын) ;

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукы булу (булмау) ;

4) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турында тиешле карарга кушымта булып тора.

30 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштыруның иң чик күләмнәре

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) номиналь бәяләр буенча иң чик күләмнәре муниципаль эчке бурычның тиешле бюджет турындагы карар белән

билгелэнгән югары чикләре нигезендә район Советы тарафыннан билгеләнә.

31 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар алдындагы шартнамәдән яисә башка килешүдән (төп йөкләмәдән) барлыкка килгән акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәвен тәэмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэмин итми, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү турында таләпләр куелган йә принципал йөкләмәләрен үтәү вакыты җиткән дип санала торган вакыйгалар (хәлләр) башланган очракта.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри була.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы күрсәтелгән валютада бирелә һәм үтәлә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның үзе тәэмин иткән йөкләмәсе буенча гарантия суммасы чикләрендә субсидия җаваплылыгына ия.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем – Район) һәм гарантия биргән орган исеме;

2) бенефициар исеме;

3) принципалның исеме;

4) тәэмин итүгә төп йөкләмәнең гарантиясе бирелә торган йөкләмә (исемен, бәяләмә датасын һәм номерын (ул булганда), төп йөкләмәнең гамәлдә булу срогын яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогын, яklarның исемнәрен, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);

5) гарантия буенча Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә кергән дата яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;

9) гарантия очрагын билгеләү, гарантияне үтәү турында бенефициар таләбен куя вакыты һәм тәртибе;

10) гарантияләренә чакыртып алу нигезләре;

11) гарантиянең гарантия буенча йөкләмәләрен үтәү тәртибе;

12) принципалның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә үтәгәндә, үтәгәндә (башка нигезләр буенча туктатканда) һәм гарантия белән билгелэнгән башка очракларда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелергә мөмкин булмаган төп йөкләмә шартлары;

15) муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түлэнгән акчаларны каплау турында принципалга Гарант таләбе хокукы булу яисә булмау (принципалга гарантның регресс таләбе, регресс);

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, Гарант исеменнән гарантия бирүче орган актларында билгелэнгән белемләре.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган

муниципаль гарантия бары тик 100 процент акцияләре (өлешләре) муниципаль гарантия бирүче районга караган, муниципаль гарантия бирүче район милкендә булган хужалык жәмгыяте йөкләмәләре буенча гына бирелергә мөмкин. Принципал тулысынча яисә өлешчә хосусыйлаштырылган очракта, мондый муниципаль гарантия принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукы белән бирелгән дип санала һәм принципалның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясы һәм Россия Федерациясе граждан законнары таләпләренә туры килә торган районның жириле администрациясе актларында билгеләнгән срокта принципалның принципалга карата гарантның регресс таләбен канәгатләндерү буенча йөкләмәләрен үтәүне тәмин итү бурычы барлыкка килә. гарантияне тулы күләмдә яки нинди дә булса өлештә үтәүгә бәйле рәвештә. Күрсәтелгән тәмин итүне биргәнче муниципаль гарантияне үтәү рөхсәт ителми.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь датасы яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйганың (шартның) башлануы белән билгеләнә.

9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуклы түгел.

10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарга караган гарантка карата таләпләр, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүләре булган облигацияләргә хокукларның яңа хужага (сатып алуыга) күчүенә бәйле рәвештә кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә күрсәтелгән таләпләр тапшырылудан (күчүдән) гайре, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка тапшырылырга (башка нигезләр буенча күчәргә) мөмкин түгел. муниципаль гарантия белән тәмин ителә.

11. Муниципаль гарантия гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча (шул исәптән әлеге статьяның 6 пунктының 14 бүлегендә күрсәтелгән төп йөкләмә шартлары гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәргән очракта), шулай ук әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән бурыч принципал белән үтәлмәгәндә Гарант тарафыннан кире алына.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түлү турындагы бенефициар таләбе (гарантияне үтәү турындагы бенефициар таләбе) гарантиядә билгеләнгән очракта гына (гарантия очрагы килеп чыкканда) гарантка белдерелергә мөмкин. Бенефициарның гарантияне үтәү турындагы таләбе гарантиядә билгеләнгән тәртиптә, гарантиядә күрсәтелгән документлар кушымтасы белән язма формада күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар гарантиянең үтәлеше турында муниципаль гарантиядә һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән вакыттан иртәрәк таләпләр куярга хокуклы түгел, шул исәптән принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен үтәү вакыты житкән дип санала торган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта да.

14. Гарант принципалга гарантияне үтәү турында бенефициар таләбен күрсәтү турында хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта бенефициарның гарантияне үтәү турындагы таләбен күрсәтелгән таләпкә кушып бирелгән документлар белән бергә таләпнең һәм аңа кушып бирелгән документларның гарантия шартларына нигезлелеге һәм туры килүе предметына карарга тиеш.

16. Бенефициарның гарантияне үтәү турындагы таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла, һәм гарант түбәндәге очракларда бенефициарга аның таләпләрен канәгатләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия бирелгән срок (гарантиянең гамәлдә булу срогы)тәмамланганнан соң гарантка күрсәтелгән;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантиягә гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тәкъдим иткән принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне кабул итүдән баш тарткан;

5) әлеге статьяның 7 пунктында һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1153 статьясындагы 6 пунктында билгеләнгән очрақларда;

6) гарантия белән билгеләнгән башка очрақларда.

17. Бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбе нигезсез һәм (яисә) муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарга аның таләбен канәгатьләндерүдән баш тартуы турында хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләпләренә каршы принципал тәкъдим итә алырлык каршылыklar чыгарырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да әлеге каршылыklarга хокукын югалтмый.

19. Бенефициарның гарантияне һәм аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбе муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия буенча йөкләмәне гарантиядә билгеләнгән вакытта үтәргә тиеш.

20. Гарантның бенефициар каршында муниципаль гарантиядә каралган йөкләмәсе принципалның гарантия белән тәмин ителгән, әмма гарантия суммасыннан артмаган йөкләмәләре күләмендә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча гарантның бенефициар алдындагы йөкләмәсе туктатыла:

1) гарантиядә билгеләнгән күләмдә акчалар бенефициарына Гарант түләп;

2) гарантиядә ул бирелгән билгеле бер срок (гарантиянең гамәлдә булу срогы)тәмамланып;

3) принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен принципал һәм (яисә) өченче затлар үтәгән очракта йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләре башка нигезләр буенча туктатылган очракта (гарантиянең үтәлеше турында гарантка бенефициар тарафыннан һәм (яисә) судка куелган таләпнең булуына карамастан);

4) бенефициарның гарантияне гарантка кайтару юлы белән Гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы һәм (яисә) Бенефициарның гарантны аның гарантия буенча йөкләмәләреннән азат итү турындагы язма гаризасы нәтижәсендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантияне принципал белән гарантка кайтару нәтижәсендә, мондый гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм киләчәктә аларның барлыкка килүе өчен нигезләр булмаганда;

5) әгәр гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән вакытта барлыкка килмәгән булса;

6) төп йөкләмәне туктатып (шул исәптән принципал һәм (яисә) бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантка гарантияне үтәү турындагы таләпне белдергәннән соң юкка чыгарылуга бәйле) яисә аны гамәлдә булмаган килешү дип тануга бәйле;

7) бенефициар башка затка тапшырган яисә башка затка бенефициарның гарантия буенча гарантка таләпләре хокукларын, төп йөкләмә буенча хокукларын һәм (яисә)

бурычларын гарантның алдан язма ризалыгыннан башка башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта (күрсәтелгән таләпләр (хокуklar һәм бурычлар) хокуklarын кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (күчүдән) тыш) принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү гарантия белән тәмин ителә торган облигацияләргә хокуklarның яңа хужасына (сатып алучыга));

8) принципал башка затка тапшырган яисә төп йөкләмә буенча принципалның хокуklары һәм (яисә) бурычлары (бурычы) башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка;

9) гарантиядә күрсәтелгән очраklарда һәм нигезләр буенча гарантияләрне кире алу нәтижәсендә;

10) гарантия белән билгеләнгән башка очраklарда.

22. Гарант йөкләмәләрен туктатканнан соң бенефициарның гарантияне тотып калуы күрсәтелгән гарантия буенча бенефициарның нинди дә булса хокуklarын сакламый.

23. Муниципаль гарантиянең туктатылуы турында билгеле булган Гарант бу хакта бенефициар һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне кире кайтаруга яки туктатуга китерә торган хәлләрнең килеп житүе турында билгеле булган бенефициар һәм принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуklarын гарантка биреп торса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаklарында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр муниципаль гарантияне Гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуklarын гарантка биреп торы белән бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен түләнгән акчаларны регресс тәртибендә гарантка кайтару исәбенә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә бенефициарның принципалга карата бирелгән таләпләрен гарантка бирелгән хокуklarны үтәү исәбенә алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләр үтәлмәгән яисә тиешенчә үтәлмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән җаваплылыкка ия булалар.

29. Билгесез затлар даирәсе бенефициарлар булган йөкләмәләрне тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе

Бюджет кодекгы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

32 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Район исемнен чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып район Уставы белән муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру хокукы бирелгән жирле администрация тора.

3. Район тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләр төрләре, аларны эмиссияләү һәм мөрәжәгатьләр тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

II бүлек. Бюджет проектын төзү һәм карау

33 статья. Бюджет проектын төзү нигезләре

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

2. Жирле бюджет проекты әлеге кодекс һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителә торган муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә муниципаль берәмлекнең жирле администрациясе билгеләгән тәртиптә төзелә.

Муниципаль берәмлек бюджеты проекты, әгәр Россия Федерациясе субъекты законында, Россия Федерациясе субъекты бюджеты турындагы законнан тыш, муниципаль районнар бюджетлары проектларын төзи һәм раслый торган срок билгеләнмәгән булса, муниципаль берәмлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә бер елга (Чираттагы финанс елына) яисә өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Әгәр жирле бюджет проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, Башкарма комитет муниципаль берәмлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

34 статья. Бюджет проектын төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Бюджет проектын үз вакытында һәм сыйфатлы формалаштыру максатларында финанс-бюджет палатасы башка финанс органнарыннан, шулай ук дөүләт хакимиятенең башка органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокукы.

2. Районның бюджет ассигнованиеләре составы:

Россия Федерациясе Федераль Собрание Президенты тарафыннан расланганнан соң Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгеләүче нигезләмәләр;

Россия Федерациясенә Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенең төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре); социаль-икътисадый үсеш фаразы;

озак чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр проекты) ;

дөүләт (муниципаль) программаларын (дөүләт (муниципаль) программалары

проектларын, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларын).

35статья. Социаль-икътисадый үсеш фаразы

1. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы кимендә өч ел чорга әзерләнә.

2. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы ел саен Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә әзерләнә.

3. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы бюджет проектын закон чыгару (вәкиллекле) органына керту турында Карар кабул иту белән бер үк вакытта Башкарма комитет тарафыннан хуплана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына социаль-икътисадый үсеш фаразы план чоры параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Социаль-икътисадый үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән аларны, фаразлана торган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

5. Бюджет проектын төзү яисә карау барышында муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

6. Муниципаль берәмлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразын әзерләү Башкарма комитетның вәкаләтле органы (вазыйфаи заты) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7. Озак сроклы чорга муниципаль берәмлекнең бюджет фаразын булдыру максатларында әлеге Кодексның 170_1 статьясы нигезендә Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә озак сроклы чорга социаль-икътисадый муниципаль берәмлек фаразы әзерләнә.

36 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар Башкарма комитет тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны әзерләү, күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул иту тәртибе Башкарма комитетның муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган Башкарма комитетның муниципаль хокукый акты нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр программага туры килә торган максатчан статьясы буенча бюджет турында карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр Башкарма комитет билгеләгән срокларда расланырга тиеш.

Муниципаль программалар бюджет турындагы законга (карарга) ул үз көченә кәргән көннән соң өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның

нәтижелелеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча муниципаль берәмлекнең башкарма комитеты тарафыннан чираттагы финанс елыннан башлап элек расланган муниципаль программаны туктату яисә үзгәртү, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегә турында Карар кабул ителергә мөмкин.

37 статья.Муниципаль юл фонды

Муниципаль юл фонды Совет карары белән төзелә.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) җирле бюджет турында карар белән муниципаль берәмлек Советының әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелгән карары белән билгеләнгән муниципаль берәмлек бюджеты керемнәренәң фаразлана торган күләмәнән ким булмаган күләмдә раслана:

Россия Федерациясе территориясендә җитештерелә торган автомобиль бензинына, турыдан-туры куыла торган бензинга, дизель ягулыгына, дизель һәм (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләр өчен мотор майларына җирле бюджетка күчерелергә тиешле акцизлар;

муниципаль берәмлек Советының муниципаль юл фондын булдыруны күздә тоткан карары белән расланган җирле бюджетка башка кертемнәр.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе муниципаль берәмлек Советы карары белән билгеләнә.

Муниципаль юл фондының агымдагы финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре чираттагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга җибәрелә.

38 статья.Бюджет турындагы карар проектында карау һәм раслау өчен бирелә торган күрсәткечләр составы

1. Советның бюджет турындагы карарында бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профицита), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

Советның Татарстан Республикасы бюджеты турындагы карарында, әгәр алар Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законында, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы законнарында һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнмәгән булса, керемнәрне җирлекләр бюджетлары арасында бүлү нормативлары булырга тиеш.

2. Бюджет турындагы карар белән раслана:

бюджет керемнәренәң Баш администраторлары исемлегә;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлегә; чыгым төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемчәләре (төркемнәре һәм төркемчәләре) буенча йә чыгым төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлек белән идарә итү программалары), чыгым төрләре төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) һәм

(яисә) максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлек белән идарә итү программалары), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча классификацияләү Чираттагы финанс елына финанс елына һәм план чорына бюджетлар), шулай ук әлеге Кодекста, Россия Федерациясе субъектында, муниципаль берәмлек вәкилләкләре органының муниципаль хокукый актында билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү ;

Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына план чорына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме объектта бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты (максатчан билгеләнештәге Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) бюджет чыгымнарының гомуми күләменә 5 проценты (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), Россия Федерациясе бюджет системасының максатчан билгеләнештәге башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган);

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтеләп, ;

бюджетның Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Бюджет турындагы Совет карары белән бюджет керемнәрен Чираттагы финанс елыннан башлап кертүгә (бюджетта чагылдырылуга) тәкъдим ителә торган салым булмаган керемнәренә аерым төрләре (подвидлары) буенча бюджет керемнәренән тиешле бюджет ассигнованиеләренән һәм (яисә) бюджет чыгымнарының гомуми күләменән тыш бюджет турында карар белән билгеләнгән максатларга файдалану каралган.

III бүлек. Бюджетны карау һәм раслау

39 статья. Бюджет турында карар проекты совет каравына кертү

1. Бюджет турындагы карар проекты Башкарма комитет тарафыннан Совет карарларында билгеләнгән срокларда, әмма алымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча, түбәндәге документлар һәм материаллар белән бер мәртәбә совет каравына кертелде:

Россия Федерациясенә Бюджет, салым һәм таможня-тариф сәясәтенә төп юнәлешләре (Татарстан Республикасының бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре, муниципаль берәмлекләренә бюджет һәм салым сәясәтенә төп

юнөлешләрә);

агымдагы финанс елының узган чорында тиешле территорияне социаль-икътисадый үстерүнең якынча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында тиешле территорияне социаль-икътисадый үстерүнең көтелә торган йомгаклары;

муниципаль берәмлек территориясен социаль-икътисадый үстерү фаразы;

Чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле территориянең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары фаразы (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профициты) йә расланган уртача сроклы финанс планы) ;

бюджет проектына аңлатма язуы;

бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплары;

муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына;

агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;

күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыктар килеп чыккан очракта тәкъдим ителә торган вәкилләкле органнар, суд системасы органнары, тышкы муниципаль финанс контроле органы тарафыннан тәкъдим ителгән әлеге органнарның бюджет сметалары проектлары;

бюджет керемнәре чыганакалары реестрлары;

башка документлар һәм материаллар

Бюджет турында карар белән бюджет турында закон проектына бюджет ассигнованиеләрен дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнөлешләрә буенча бүлү расланган очракта дәүләт (муниципаль) программаларының паспортлары (паспорт проектлары) (күрсәтелгән паспортларга үзгәрешләр проектлары) тапшырыла.

Әгәр бюджет турындагы карар проектын да бюджет ассигнованиеләрә бүленгән кушымта булмаса, ләкин бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләренә һәм бүлекчәләренә, бюджет ассигнованиеләрен бюджетлар чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлеп, кушымта бюджет турындагы карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә.

40 статья. Бюджет турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектын советка керткән көннән алып 7 көн эчендә район башлыгы аны районның Контроль-хисап палатасына экспертиза уздыру өчен жиберә.

2. Районның контроль-хисап палатасы бер атна эчендә бюджет турында карар проекты турында бәяләмә әзерли, әлеге проектын кимчеләкләрә ачыкланган очракта күрсәтелә.

Районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе Совет депутатлары тарафыннан бюджет турындагы карар проектына төзәтмәләр әзерләгәндә исәпкә алына.

3. Чираттагы финанс елына бюджет турында кертелгән карар проекты районның Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән советның даими комиссияләренә, шулай ук Совет депутатларына карауга жиберелә.

4. Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән бюджет турындагы карар проекты советның даими комиссияләренә жиберелгәннән соң бер атна эчендә муниципаль

берәмлек бюджеты турындагы карар проектының беренче укылышы уздырыла.

Муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карар проектының төп параметрларын хуплау беренче укылыш предметы булып тора.

Беренче укылышта кабул ителгән бюджет проекты алга таба гавами тыңлаулар уздыру максатларында массакүләм мәгълүмат чараларында басылып чыгарга тиеш.

5. Гавами тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң бюджет турындагы карар проекты Совет тарафыннан икенче укылышта карала.

Бюджет турында карар проекты икенче укылышта тулысынча кабул ителә.

6. Бюджет турындагы карар проекты буенча килештерелмәгән мәсьәләләр килеп чыккан очракта, башлык карары белән килештерү комиссиясе төзелергә хокуклы, аңа Башкарма комитет һәм совет вәкилләре тигез санда керә.

Килештерү комиссиясе бюджет турындагы карар проектын беренче һәм икенче укылышлар арасында бәхәсле мәсьәләләрне Совет рәисе раслаган регламент нигезендә карый.

7. Чираттагы финанс елына бюджет турында Совет тарафыннан кабул ителгән карар 20 декабрьдән дә соңга калмыйча район башлыгына имза салу һәм бастырып чыгару өчен жиберелә.

8. Советның бюджет турындагы карары Чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Әгәр советның бюджет турындагы карары ағымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән булса, Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV бүлек. Бюджет үтәлеше

41 статья. Бюджет үтәлеше нигезләре

1. Бюджет үтәлеше Башкарма комитет тарафыннан тәэмин ителә. Бюджет үтәлешен оештыру районның финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

2. Бюджет кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуында үтәлә.

42 статья. Жыелма бюджет язмасы һәм касса планы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү районның финанс-бюджет палатасы рәисе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре бюджет турындагы карарга туры килергә тиеш.

Бюджет турындагы законга (карарга) үзгәрешләр кертү турында закон (карар) кабул ителгән очракта районның финанс-бюджет палатасы рәисе жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләрне раслый.

3. Жыелма бюджет язмасына бюджет турындагы законга (карарга) үзгәрешләр кертмичә генә финанс органы житәкчесе (бюджеттан тыш дәүләт фонды белән идарә итү органы житәкчесе) карарлары нигезендә үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

бюджет ассигнованиеләре ашыгыч гуманитар жавап бирү, гуманитар ярдәм йөкләрен китерү, халыкны эвакуацияләү, гадәттән тыш хәлләрне бетерү чараларын финанс белән тәэмин итүгә яңадан бүленгән очракта;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәү өчен каралган бюджет ассигнованиеләре ағымдагы финанс елында аларны үтәүгә бюджет турында карар белән расланган күрсәтелгән ассигнованиеләренң гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү исәбеннән ул 5 проценттан артыграк булмаган очракта;

баш бүлүчеләренң, бюджет акчаларын алучыларның функцияләрен һәм вәкаләтләрен үзгәртү, шулай ук муниципаль мөлкәтне тапшыруга, бюджет акчаларын бүлүчеләренң (алучыларның) ведомство буйсынуындагы үзгәрешләргә һәм жириле үзидарә органнары тарафыннан Россия Федерациясә Бюджет кодексының 154 статьясындагы 5 пункттында каралган бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда;

Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетлары акчаларына түләтүләр кертүне күздә тотучы һәм (яисә) әлегә акчаларны суд чыгымнарын түләү, казна учреждениесә тарафыннан түләнергә тиешле салымнар, жыемнар, пенялар, штрафлар, шулай ук Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән социаль түләүләр суммаларын (гавами норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) арттыру исәбенә күчәрүне күздә тотучы суд актлары үтәлгән очракта;

резерв фондлары акчаларын, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында башкача резервланган акчаларны файдаланган (яңадан бүлгән) очракта, бюджет турындагы карарда аларның күләме һәм алардан файдалану юнәлешләре күрсәтелгән;

конкурс нигезендә бирелә торган бюджет ассигнованиеләре яңадан бүленгән очракта;

бюджет ассигнованиеләре ағымдагы финанс елы һәм план чоры арасында яңадан бүленгән очракта-бюджет турында законда (карарда) тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет акчаларын баш бүлүчегә каралган бюджет ассигнованиеләренң гомуми күләме чикләрендә;

субсидияләр, субвенцияләр, максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар бирү турында хәбәрнамә һәм физик һәм юридик затлардан бюджет турында карар белән расланган күләмнәрдән тыш кире кайтарылмый торган кертемнәр алган очракта, шулай ук күрсәтелгән бюджетара трансфертлар кыскартылган (ихтыяж булмаганда кире кайтарылган) очракта;

муниципаль учреждениеләренң тибы (буйсынучанлыгы) һәм муниципаль унитар предприятиеләренң оештыру-хокукий рәвешләре үзгәргән очракта;

шушы муниципаль контрактлар шартлары нигезендә хисап финанс елында түләнергә тиешле товарлар ташуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә төзелгән дәүләт (муниципаль) контрактларын түләүгә ағымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләрен күрсәтелгән муниципаль контрактларны үтәүгә ағымдагы финанс елы башына файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләренң таләпләр нигезендә, әлегә Кодекста билгеләнгән очракта;

бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга һәм муниципаль милек объектына капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү өчен бюджет ассигнованиеләре (юл фондларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән) күрсәтелгән муниципаль милек объектына капитал салуларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү чаралары үзгәргәндә әлегә муниципаль милекнең 78_2 статьясындагы 2 пункттында һәм 79 статьясындагы 2 пункттында күрсәтелгән карарга үзгәрешләр кертелгәннән соң яңадан бүленгән очракта (юл фондларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән) Россия Федерациясә Бюджет кодексы, муниципаль контрактлар яисә капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү турындагы килешүләр.

Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән жирле бюджет акчалары районның финанс-бюджет палатасында йә әлеге Нигезләмәдә бюджет акчаларын бүлүчегә билгеләнгән очрақларда карала. Әлеге пунктның бишенче абзацында күрсәтелгән акчаларны куллану тәртибе (алардан файдалану, аларны яңадан бүлү турында карарлар кабул итү тәртибе) башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Жыелма бюджет язуына әлеге пунктта билгеләнгән нигезләр буенча үзгәрешләр кертү, бюджет турында карар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә гамәлгә ашырыла, әлеге пунктның сизезенче һәм унынчы абзацларында билгеләнгән нигезләрдән тыш, алар нигезендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турында карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменнән артып китәргә мөмкин.

Бюджет ассигнованиеләре федераль бюджеттан Россия Федерациясе дәүләт Тышкы фондлары бюджетларына бюджетара трансфертлар бирүгә яңадан бүленгән очрақта

Федераль бюджеттан бюджетара трансфертлар бирүгә бюджет ассигнованиеләре федераль бюджеттан бюджетара трансфертларның гомуми объекты максатларында федераль бюджеттан Россия Федерациясе дәүләт тышкы икътисадый фондына ағымдагы финанс елында гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә бирелә торган гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә Россия Федерациясе дәүләт тышкы икътисадый фондына Россия Федерациясе бюджеттан тыш фондының дәүләт бюджеты турында законы, башкарма хакимиятнең Россия Федерациясенәң бюджеттан тыш дәүләт фондлары эшчәнлеген координацияләүне гамәлгә ашыручы федераль органы тәкъдиме нигезендә, Россия Федерациясенәң тышкы икътисадый фондлары дәүләт учреждениеләре бюджетларының жыелма бюджет язмаларына тиешле үзгәрешләр кертәп, Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бүлекләр, бүлекчәләр, максатчан статьялар, чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемчәләре һәм төркемчәләре) буенча жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары бюджетлар чыгымнарын классификацияләү каралган.

4. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджетлар чыгымнары классификациясенәң чыгымнар төрләре төркемнәре, төркемчәләре (төркемнәре, төркемчәләре һәм элементлары) буенча, шул исәптән бюджет чыгымнарының төрле максатчан статьялары һәм (яисә) төрләре, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр өчен дифференциацияләнгән рәвештә бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау каралырга мөмкин.

5. Чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, әлеге Кодексның 190 һәм 191 статьяларында каралган очрақлардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын төп бүлүчеләргә житкерелә.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертүнең иң чик сроклары, шул исәптән әлеге статьяда күрсәтелгән нигезләрнең төрле төрләре буенча дифференциацияләнеп билгеләнергә мөмкин.

6. Жыелма бюджет язмасына бюджет кытлыгын финанслау чыганақлары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелә, бюджетның бердәм счётындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш.

7. Муниципаль берәмлек Советының бюджет хокуқларын жайга салучы муниципаль хокуқый актлары белән (Россия Федерациясе субъекты бюджеты турында

Россия Федерациясе субъекты законныннан, бюджеттан тыш дәүләт территориаль фонды бюджетты турында Россия Федерациясе субъекты законныннан һәм «Чираттагы финансы елына бюджет турында» муниципаль берәмлек Советы карарыннан тыш), бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен финансы органы житәкчесе (бюджеттан тыш дәүләт территориаль фондының идарә органы житәкчесе) карарлары нигезендә өстәмә нигезләр каралырга һәм (яисә) бюджет турындагы карарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турындагы нигезләмәләр каралырга мөмкин.

8. Касса планы дигәндә ағымдагы финансы елында бюджетның бердәм сетының фаразланган торышын билгеләү максатларында бюджетка керүүләр һәм бюджеттан күчөрүләр фаразы, шул исәптән вакытлыча касса аермасы һәм вакытлыча буш акчалар күләме аңлашыла.

Касса планында бюджетның бердәм сетында калган акчалар белән идарә итү операцияләрен гамәлгә ашыруга тотыла торган акчаларның иң чик күләме билгеләнә.

Муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр өчен түләү буенча бюджеттан касса түләүләре фаразы муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен сатып алуларны планлаштырганда билгеләнгән товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр срокларын һәм муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару районның финансы-бюджет палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

43 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Бюджетның керемнәр буенча үтәлеше:

Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә салымнарны, жыемнарны һәм бюджетка башка керемнәрне бүлүдән керемнәрне бюджетның бердәм сетына күчөрү;

артык бүленгән суммаларны күчөрү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу;

бюджет керемнәре администраторының бюджетка түләүләренә төгәлләштерүе;

Федераль казначылык тарафыннан салымнарның, жыемнарның һәм башка түләүләренә артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларын кире кайтаруны (исәпкә алуны, төгәлләштерүне) гамәлгә ашыру өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә.

44 статья. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше

1. Финансы-бюджет палатасы Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәгән килеш бюджетны чыгымнар буенча үтәү тәртибен билгели.

2. Чыгымнар буенча бюджет үтәлеше:

бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;

акча йөкләмәләрен раслау;

акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү;
акча йөкләмәләрен үтәүне раслау.

45 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын үз эченә алган баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган һәм финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә тора.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә тора.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет язмасының бюджет йөкләмәләренең чыгымнары һәм лимитлары буенча күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын таратучыларга һәм (яисә) алучыларга житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) бюджет йөкләмәләренең раслана торган лимитларын чыгымнар төрләренең төркемчәләре (төркемчәләре һәм элементлары) буенча детальләштерү хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

4. Бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасында расланган күрсәткечләре жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә үзгәртү жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләре бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә үзгәртү бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә рөхсәт ителми.

46 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

1. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше, районның финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә бюджетның бердәм счетындагы калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының баш администраторы, администраторы тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләргә тиешле акча йөкләмәләрен түләүне санкцияләү районның финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

47 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесең бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет вәкаләтлөрөн гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы шушы органның житәкчесе яисә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шушы орган исеменнән эш итәргә вәкаләтле башка зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен башкаруны тәэмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итүгә һәм (яисә) үтәүгә аңа кадәр житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында өстәмә рәвештә казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр расланьрга тиеш.

Житәкчесенә аны казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә раслау хокукы бирелгән казна учреждениесенең бюджет сметасы күрсәткечләре чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләренең житкерелгән лимитлары чикләрендә, шулай ук өстәмә рәвештә дәүләт идарәсе секторы операцияләре классификациясенең житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары.

48 статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

1. Районның финанс-бюджет палатасы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджетның чыгымнар буенча үтәлешен оештырганда агымдагы финанс елының тиешле чорында акча йөкләмәләре өчен түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәрен) раслау һәм бюджет акчаларын баш күрсәтүчегә, күрсәтүчегә һәм алучыларга житкерү күздә тотыла.

2. Финанслауның иң чик күләмнәре тулаем алганда бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата ай саен яисә квартал саен йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга заявкалар нигезендә агымдагы финанс елы башыннан үсә барган йомгак белән билгеләнә.

49 статья. Бюджетны үтәгәндә фактта алынган керемнәрдән бюджет турындагы карар белән расланганнан тыш файдалану

1. Бюджетны үтәгәндә керемнәрнең гомуми күләменең бюджет турындагы карары белән расланганнан артыграк фактта алынган керемнәр, финанс органы тарафыннан агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә генә муниципаль бурычларны биләүгә, муниципаль бурычны каплауга, шулай ук субъектның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә жибәрелә, аларны үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре әлегә Нигезләмәнең 27 статьясындагы 3 өлешенең 1 пункттында каралган күләмдә житәрлек булмаган очракта.

2. Максатчан билгеләнештәге (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта) субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртиптә бюджетка керүчеләр, шулай ук физик һәм юридик затлардан бюджет турында закон (карар) белән расланганнан тыш бюджетны үтәгәндә фактта алынган кире кайтарылмый торган кертемнәр керемнәр, агымдагы финанс елына (агымдагы финанс елына һәм план чорына) бюджет турындагы законга (карарга) үзгәрешләр кертмичә генә жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертәп, күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә

торган бюджет чыгымнарын арттыруга жибөрөлө.

50 статья. Агымдагы финанс елын тәмамлау

1. Бюджет үтөлөшө буенча операцияләр, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясының 2 пункттында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, 31 декабрьдә тәмамлана.

Агымдагы финанс елында бюджет үтөлөшө буенча операцияләргә төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләргә нигезендә районның финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләргә, бюджет йөкләмәләргә лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәргә 31 декабрьдә үз көчөн югалта.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көннә кадәр бюджет үтөлөшөнә казначылык хезмәтә күрсәтүгә гамәлгә ашыручы орган билгеләнгән тәртиптә түләргә санкцияләнгән Бюджет йөкләмәләргә бюджетның бердәм сәчетындагы калган акчалар чикләргәндә түләргә тиеш.

3. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм сәчетындагы бюджет акчаларының файдаланылмаган калган өлешләргә агымдагы финанс елының соңгы ике эш көннән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан бюджетның бердәм сәчетына күчәргә тиеш.

4. Агымдагы финанс елының 1 гыйнварына субсидияләргә, субвенцияләргә һәм максатчан билгеләнештәгә башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган, финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президенты резерв фондының бюджет ассигнованиеләргә булган бюджетара трансфертлардан тыш, файдаланылмаган бюджетара трансфертлар элек бирелгән бюджет керемнә, агымдагы финанс елының беренче 15 эш көнә.

Россия Федерациясе субъекты бюджеты (жирле бюджет), бюджеттан тыш дәүләт фонды бюджеты акчалары баш администраторының максатчан билгеләнештәгә субсидияләргә, субвенцияләргә һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы карары нигезендә, финанс белән тәмин итү чыганагы бюджет Россия Федерациясе Президентының тиешле финанс органы белән килештерелгән хисап финанс елында файдаланылмаган резерв фонды ассигнованиеләргә, бюджеттан тыш дәүләт фондының идарә органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калган өлешеннән артмаган күләмдәгә акчалар, күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен агымдагы финанс елында алар элек бирелгән бюджет керемнә кире кайтарылырга мөмкин.

Финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президенты резерв фондының бюджет ассигнованиеләргә булган бюджетара трансфертлардан тыш, максатчан билгеләнештәгә субсидияләргә, субвенцияләргә һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калган өлешә булган очракта, тиешле бюджет керемнә күчәргәлмәгән, күрсәтелгән акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләргә үтәп, тиешле финанс органы, бюджеттан тыш дәүләт фондының идарә органы тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә, алар бирелгән бюджет керемнә түләтелгәргә тиеш.

5. Районның финанс-бюджет палатасы бюджет акчаларын алучыларны агымдагы финанс елы тәмамланганда, Чираттагы финанс елының гыйнварында Россия

Федерациясендә эшләми торган бәйрәм көннәрендә эшчәнлекләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тәэмин итү тәртибен билгели.

V бүлек. Бюджет хисабын төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау

51 статья.. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисабы нигезләре

1. Бюджет исәбенә алу һәм бюджет хисабы нигезләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

2. Бюджет хисабына:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижәләре турында хисап;
- 4) акчалар хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

3. Бюджет хисабы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет акчаларының баш администраторларының җыелма бюджет хисабы нигезендә төзелә.

4. Бюджет хисабы еллык була. Район бюджеты үтәлеше турында хисап квартал саен бирелә.

5. Бюджет хисабы районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан Татарстан Республикасы Буа муниципаль районы Башкарма комитетына тапшырыла.

6. Агымдагы финанс елының беренче кварталы, яртыеллыгы һәм тугыз ае өчен бюджет үтәлеше турындагы хисап Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм район Советына, Контроль-хисап палатасына жиһәрелә.

52 статья. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап

1. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап советта каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү керә.

2. Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Башкарма комитет аңа бәяләмә эзерләү өчен агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча бюджет үтәлеше турында хисап тапшыра.

Бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта карарлар проекты һәм бюджет үтәлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта советка тапшырылырга тиешле башка документлар тапшырыла. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.

4. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә Контроль-хисап палатасы тарафыннан Советка тапшырыла һәм бер үк вакытта Башкарма комитетка жиһәрелә.

5. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап советка агымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет үтәлешенә һәм бюджет хисабына анализ ясалган аңлатма язуы һәм дөүләт (муниципаль) биремнең үтәлеше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, бюджет үтәлеше турында муниципаль берәмлек Советы карары проекты, бюджет үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм берләштерелгән бюджет үтәлеше турында бюджет хисабы, Россия Федерациясенәң бюджет кануннары белән

каралган башка документлар тапшырыла.

6. Бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижэләре буенча Совет бюджет үтөлеше турындагы карарны раслау йә кире кагу турында карар кабул итә.

Бюджет үтөлеше турындагы карар Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул белешмэләрнең дәрәс булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен бер айдан да артмаган вакытка кайтарыла.

7. Бюджет үтөлеше турында Совет карары белән, бюджет керемнәренең, чыгымнарының һәм кытлыгының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтөлеше турында хисап раслана. Бюджет үтөлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- бюджетлар чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары.

53 статья. Муниципаль финанс контролен гәмәлгә ашыручы органнар

1. Тышкы муниципаль финанс контроле район Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

2. Эчке муниципаль финанс контроле район финанс-бюджет палатасының контроль эшчәнлегә булып тора.

3. Муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.
